

Stealth jako znásilnění? Hranice souhlasu v moderním trestním právu

Tento článek se bude věnovat tomu, zda a za jakých okolností může *stealth* naplnit skutkovou podstatu trestného činu znásilnění či jiného trestného činu. Text se zaměřuje na výklad pojmu souhlasu v sexuální oblasti, na změny přinesené novelou trestního zákoníku a na jejich aplikaci v praxi. Sekundárním cílem je pak porovnat *stealth* s příbuzným tématem, a to s lhaním o užívání antikoncepce, a posoudit, zda i v těchto případech lze o vzniku trestní odpovědnosti uvažovat.

Mgr. Alexandra
Mikinová

Interní doktorandka na Katedře trestního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Absolventka Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Odborně se zaměřuje zejména na problematiku ukládání trestů, sexuálních trestných činů a otázek trestněprávní ochrany tělesné integrity. Dříve působila jako paralegal v advokátní kanceláři, absolvovala praktické stáže u soudů a na Službě kriminální policie a vyšetřování.

Úvod

Sexuální trestná činnost je tématem, které ze spousty důvodů dlouhodobě rezonuje společností – jedním z nich je bezpochyby závažná povaha těchto činů, kdy v drtivé většině případů dochází k intenzivnímu a dlouhodobému dopadu na psychiku obětí.¹ Výrazné je v této oblasti i mediální zastoupení. Diskutována je zejména problematika souhlasu a výše trestů, které jsou za sexuální trestné činy ukládány. Pro sexuální delikty je zároveň specifické, že počet evidovaných skutků ne zcela koresponduje s počtem případů, které jsou skutečně spáchány.² Důvodem je zejména neochota obětí takovoto jednání nahlášovat, a to například z důvodu rizika sekundární viktimizace ze strany orgánů činných v trestním řízení.³

¹ proFEM. Výzkum: sexualizované násilí – výskyt, dopady a náklady na zdravotní péči [online]. Praha, 2024 [cit. 2025-10-19]. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/novinky/a/vyzkum-sexualizovane-nasili---vyskyt-dopady-a-naklady-na-zdravotni-peci>

² Český statistický úřad. Kriminalita 2024 [online]. Praha, 2024 [cit. 2025-10-19]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/docs/107508/b7753e-fe-d0e3-39cc-44bc-c05e6df204a3/08000925.pdf>

³ Tamtéž.

Za rok 2024 bylo evidováno 1 067 případů znásilnění, čímž se tento trestný čin stal nejčastěji evidovaným skutkem v oblasti mravnostní kriminality.⁴ Počet nahlášených případů zároveň obecně dlouhodobě roste, což ale nemusí znamenat nárůst v páchání tohoto druhu kriminality, ale naopak trend sexuálně orientovanou trestnou činnost více nahlášovat. Jen od roku 2014 do roku 2024 totiž došlo k nárůstu nahlášených případů o 54 %.⁵ Lze rovněž očekávat, že na míru nahlášení bude mít také vliv změna skutkové podstaty trestného činu znásilnění, která je od 1. ledna 2025 účinná. Jednoznačně je patrný pozitivní posun jak v české trestněprávní úpravě, tak i v celkovém společenském vnímání sexuální autonomie a důrazu na svobodné rozhodování jednotlivce. S tímto pak souvisí i postihování mnohem širšího spektra sexuálně závadných jednání, která se z důvodu nedostatečné edukace mohla, minimálně v povědomí laické veřejnosti, pohybovat v tzv. šedé zóně. Jedním z takových jednání je i praktika zvaná *stealth*, jíž se bude následující část textu podrobněji věnovat.

⁴ Tamtéž.

⁵ Tamtéž.

Definice *stealthingu*

Pojem *stealthingu* se ve veřejném prostoru začal hojněji pohybovat ve druhé polovině 10. let 21. století, a to zejména po tom, co v roce 2021 Alexandra Brodsky publikovala na toto téma článek v *Columbia Journal of Gender and Law*.⁶

Zatímco v minulosti mohl mít *stealthingu* poněkud odlišný význam asociovaný s přenosem pohlavně přenosných nemocí, dnes se tento termín používá pro označení nikoli konsenzuálního odstranění prezervativu v průběhu sexuálního aktu, respektive zatajení jeho nepoužití.⁷

Sexuální autonomie a redefinice znásilnění

Každý má právo na svobodné rozhodování o svém pohlavním životě, tedy o tom, kdy, s kým a za jakých podmínek chce mít sex. Sexuální autonomie je promítnuta i na ústavní úrovni, konkrétně lze tuto svobodu vyvodit z práva na rodinný život a fyzickou integritu. Toto právo pak není nikterak závislé na pohlaví, způsobu života, pověsti⁸ či zkušenostech ani na vzájemném vztahu daných sexuálně zapojených osob.

Význam sexuální autonomie byl ve veřejném prostoru dlouhodobě diskutován, a to zejména v souvislosti se zněním dnes již neúčinné úpravy trestného činu znásilnění, která byla v minulosti založena na použití násilí nebo zneužití bezbrannosti. Na nedostatečnost této právní úpravy bylo opakovaně upozorňováno, protože nepokrývala všechny situace, které mohou v praxi nastat a které tak spadaly do tzv. šedé zóny. Ke znásilnění tak, jak si jej často představuje veřejnost, však dochází spíše výjimečně. Data ukazují, že k většině případů znásilnění dochází v partnerských vztazích nebo mezi lidmi, kteří se navzájem

znají.⁹ Případ, kdy pachatel přepadne oběť v parku, tedy není tak častý, jak by se mohlo zdát.

Na probíhající debaty pak reagoval i zákonodárce, když novelizoval trestní zákoník¹⁰ po vzoru mnoha států a upravil skutkovou podstatu trestného činu znásilnění. Nové znění skutkové podstaty již nevyžaduje, aby ke spáchání tohoto trestného činu bylo použito násilí, pohrůžky násilí, či jiné těžké újmy, ale je založeno na nesouhlasné vůli, která je projevena navenek.¹¹ Mimo tuto změnu došlo také k upřesnění toho, co lze podřadit pod stav bezbrannosti. Bezbrannost byla znakem i dřívější skutkové podstaty trestného činu znásilnění, avšak její přesné vymezení trestní zákoník neobsahoval, a tak byl její výklad poskytován judikatorně, což mohlo činit v praxi problémy.

Koncepce „ne znamená ne“

Nová skutková podstata trestného činu znásilnění je pak postavena na principu „ne znamená ne“, proto lze sex považovat za konsenzuální pouze za předpokladu, že žádná ze stran neprojevila svůj nesouhlas, a zároveň, že všechny strany byly projevení nesouhlasu schopné.¹² Středobodem této skutkové podstaty je tedy nesouhlas. A v případě, že dojde či je pokračováno v jednání i přes takový projevený nesouhlas, bude skutková podstata naplněna. Dále také není vyloučeno, aby byl dán souhlas výlučně k určité praktice a k jiným nikoliv.¹³ Souhlas, respektive absenci projeveného nesouhlasu, tak nelze nijak paušalizovat na všechny praktiky, ke kterým může v průběhu pohlavního styku docházet.

⁶ BRODSKY, A. „Rape-Adjacent”: Imagining Legal Responses to Nonconsensual Condom Removal. *Columbia Journal of Gender and Law*. 2021.

⁷ Dictionary.com. *Stealthingu* [online]. [cit. 2025-10-19]. Dostupné z <https://www.dictionary.com/culture/slang/stealthingu>

⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2326.

⁹ profEM. *Sexualizované násilí: výskyt, dopady a náklady na zdravotní péči* [online]. Výzkumná zpráva, s. 40, 2024 [cit. 2025-10-19]. Dostupné na: https://www.profem.cz/shared/clanky/3162/2024_Sexualizovan%C3%A9%20n%C3%A1sil%C3%AD%20v%C3%BDskyt%20dopady%20a%20n%C3%A1klady%20na%20zdravotn%C3%AD%20p%C3%A9%C4%8Di.pdf

¹⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník („TZ“, „trestní zákoník“).

¹¹ VÁLKOVÁ, H. „Redefinice“ znásilnění aneb nová právní úprava trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. *Trestněprávní revue*. 2024, roč. 23, č. 3, s. 125.

¹² Tamtéž.

¹³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 7. 2023, sp. zn. 4 Tdo 632/2023.

Souhlas není zároveň automaticky udělen z povahy vztahu k určité osobě (například manžel) a ani není podstatné, zda již určitá forma sexuální aktivity mezi těmito osobami v minulosti proběhla. Souhlas lze také v každém okamžiku odvolat, protože to je podstatou svobodné vůle každé lidské bytosti a v opačném případě by nebyla zachována ani sexuální autonomie.

Subsumpce *stealthingu* pod trestný čin znásilnění

Pokud se vrátíme ke *stealthingu*, je zřejmé, že i jej bude možné za určitých okolností podřadit pod skutkovou podstatu trestného činu znásilnění. Z podmínění soulože použitím kondomu vyplývá vyjádření nesouhlasu se souloží v případě nenaplnění této podmínky, a tedy v případě, že je kondom před sexem či při něm odstraněn, bude následná soulož proti seznatelné vůli osoby, která ji takto podmínila. Pojem soulož je komentářovou literaturou¹⁴ a soudní praxí¹⁵ definován jako spojení pohlavních orgánů muže a ženy. V souvislosti se *stealthingem* je však zřejmé, že pod jeho definici bude spadat také odstranění kondomu v rámci homosexuálního styku. V případě nekonsenzuálního odstranění kondomu v průběhu či před započítím análního sexu se bude z terminologického hlediska jednat o jiný pohlavní styk provedený způsobem srovnatelným se souloží, který však bude probíhat proti seznatelné vůli poškozeného.¹⁶

Při aktivním sexuálním životě se téměř každý setká se situací, kdy před zahájením sexuálních aktivit probíhá domluva ohledně použití

prezervativu. Je proto důležité, aby byly podmínky pro všechny zúčastněné nastaveny tak, aby nedocházelo ke zbytečné újmě. V praxi mohou nastat různé scénáře, a je třeba mít jasno v tom, kdy vzniká trestní odpovědnost, a kdy nikoliv.

Pokud osoba výslovně podmíní sexuální styk použitím kondomu a tento je následně bez jejího vědomí odstraněn, vzniká trestní odpovědnost – jak již bylo zmíněno, jde o soulož proti seznatelné vůli. Může však nastat i situace, kdy k explicitní domluvě nedošlo, pohlavní styk probíhá s použitím ochrany, ale kondom je později bez vědomí partnerky či partnera odstraněn. Domnívám se, že takové jednání lze označit za neetické, což však ne vždy koresponduje s naplněním skutkové podstaty trestného činu, a tedy se vznikem trestní odpovědnosti. Jelikož je skutková podstata trestného činu znásilnění konstruovaná ve formě „ne znamená ne“, a nikoli „ano znamená ano“, trestní odpovědnost v tomto scénáři nevznikne, jelikož zde nesouhlas projeven seznatelně nebyl. Požadavek na použití kondomu druhým partnerem však může vyplývat i z konkrétních okolností dané situace, proto je třeba posuzovat každý případ individuálně. Zároveň pro úplnost je důležité zmínit, že pro naplnění skutkové podstaty trestného činu znásilnění není podstatné, zda si poškozená všimne, že k odstranění kondomu došlo. V opačném případě by pak při vyvození trestní odpovědnosti hrála roli náhoda, tedy zda si poškozená či poškozený tohoto jednání všimne, či nikoliv.

K subsumpci *stealthingu* pod trestný čin znásilnění dospěl také Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 30. 5. 2024, sp. zn. II. ÚS 527/23. Při posuzování toho, zda je pohlavní styk s kondomem a bez něj odlišnou praktikou, se Ústavní soud nejprve vyjádřil k samotnému účelu užívání kondomu při sexuálním styku, přičemž zdůraznil, že „*ať je jím zabránění těhotenství nebo ochrana před pohlavně přenosnými chorobami, je jeho použití součástí sexuální autonomie jednotlivce a ochrany kvality jeho života v oblastech chráněných ústavním pořádkem*“.¹⁷ Zároveň vyslovil názor, že bez ohledu na to, zda některý

¹⁴ ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2025, s. 41.

¹⁵ Například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2011, sp. zn. Tdo 929/2011, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 24/2013; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2019, sp. zn. 15 Tdo 1154/2019, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 17/2020; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 8. 2021, sp. zn. 8 Tdo 699/2021, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. R 10/2022.

¹⁶ § 185 odst. 1 alinea první trestního zákoníku – „Kdo s jiným proti jeho seznatelné vůli vykoná soulož nebo jiný pohlavní styk provedený způsobem srovnatelným se souloží“.

¹⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 30. 5. 2024, sp. zn. II. ÚS 527/23.

z nechtěných negativních následků nastane, jsou chráněné hodnoty porušeny: „*Snaha o jejich prevenci totiž může stát v samotném základu souhlasu partnera se sexuální praktikou*“.¹⁸ Ze závěrů vyslovených v tomto nálezu pak lze jednoznačně vyvodit, že sex za použití kondomu a bez něj jsou dvě odlišné sexuální praktiky, a tak je pro konsenzuální nechráněný pohlavní styk nezbytné souhlasit právě s ním.

Ačkoliv se závěry Ústavního soudu z hodnotového hlediska souhlasím, z odůvodnění daného rozhodnutí není zcela zřejmé, jakým způsobem Ústavní soud subsumoval praktiku *stealthingu* pod skutkovou podstatu trestného činu znásilnění ve znění účinném do 31. 12. 2024, jejímž konstitutivním znakem byla určitá forma násilí.¹⁹ Na druhé straně je třeba vzít v úvahu, že v době rozhodování Ústavního soudu bylo již prakticky jisté přijetí nové právní úpravy znásilnění, neboť Senát novelu schválil pouhý den před vydáním tohoto nálezu a nebylo důvodu očekávat její vetování prezidentem republiky.²⁰ Tato skutečnost však v odůvodnění rozhodnutí výslovně reflektována není, což lze považovat za určitý nedostatek tohoto rozhodnutí. Je ale jisté, že pokud Ústavní soud došel k závěru, že *stealthing* lze považovat za znásilnění za staré právní úpravy, nová právní úprava se pak zřejmě bude na *stealthing* tím spíše aplikovat.

Vybrané kvalifikované skutkové podstaty trestného činu znásilnění

V souvislosti s redefinicí znásilnění je také velmi zajímavá nová okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, a to, pokud daným činem dojde ke způsobení těhotenství. V kontextu *stealthingu* se pak jeví vhodným se jí blíže zabývat, jelikož chráněný sex není prevencí jen přenosu pohlavních nemocí, ale i prevencí těhotenství. Pro naplnění této kvalifikované skutkové podstaty znásilnění je pak zásadní posoudit subjektivní

stránku trestného činu. V případě, že dojde k těžšímu následku, tedy k nechtěnému těhotenství, není důležité, zda se tak stalo úmyslně či z nedbalosti. Pokud ale k takovému následku nedojde a budeme se pohybovat v rovině pokusu, bude k naplnění této kvalifikované skutkové podstaty zapotřebí úmyslu, a to buď přímého, nebo nepřímého. V tomto okamžiku bude záviset na tom, zda pachatel jednal úmyslně či z nedbalosti, přičemž zvláště obtížné bude určit, zda byl pachatel s možností vzniku těžšího následku srozuměn, či z nepřiměřených důvodů spoléhal, že se tak nestane. V prvním případě by trestní odpovědnost, i když k těhotenství nakonec nedojde, vznikla, v druhém nikoli.

Nad rámec výše uvedeného je vhodné zmínit také další z kvalifikovaných skutkových podstat trestného činu znásilnění. Sundání kondomu může – kromě narušení důvěry a zásahu do fyzické autonomie – představovat i závažné zdravotní riziko. Praktika *stealthingu* totiž úzce souvisí i s hrozbou přenosu pohlavně přenosných a jiných závažných onemocnění. Podle Nejvyššího soudu může vir HIV představovat těžkou újmu na zdraví a způsobení jeho přenosu nekonsenzuálním sundáním kondomu by tedy představovalo naplnění okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby u trestného činu znásilnění podle § 185 odst. 3 písm. c) TZ, tedy způsobení těžké újmy na zdraví znásilněním.²¹

Trestný čin poškození cizích práv

Byť je na první pohled zřejmé, že trestný čin znásilnění není jediným trestným činem, jehož skutkovou podstatu je *stealthing* způsobit naplnit, jedná se bezesporu svou povahou o nepřiléhavější trestný čin. V úvahu by však mohly připadat i další trestné činy obsažené ve zvláštní části trestního zákoníku. Lze například zvažovat aplikaci trestného činu poškození cizích práv podle § 181 odst. 1 TZ. Ten spáchá, kdo jinému způsobí vážnou újmu na právech tím, že uvede

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Nebo zneužití bezbrannosti.

²⁰ Novela byla Poslaneckou sněmovnou schválena dne 10. 4. 2024, Senát schválil návrh 29. 5. 2024 a 7. 6. 2024 návrh podepsal prezident.

²¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 2005, sp. zn. 8 Tdo 1172/2005, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek NS pod č. R 44/2006.

někoho v omyl [písm. a)], nebo využije něčího omylu [písm. b)].

Skutková podstata tohoto trestného činu nesměřuje k ochraně práv majetkových, ale chrání práva nemajetková. Z tohoto důvodu se v odborné literatuře někdy označuje jako tzv. nemajetkový podvod.²² Otázkou však ve vztahu k objektivní stránce zůstává, zda v důsledku uvedení partnera v omyl, konkrétně nepoužitím prezervativu, vzniká druhému partnerovi v příčinné souvislosti vážná újma na právech. Nejvyšší soud se již opakovaně tímto pojmem zabýval, přičemž dovodil, že vážná újma na právech může spočívat například ve výrazném zásahu do rodinného života, postavení v zaměstnání, pověsti a dobrého jména, ale také do oblasti sexuálního života.²³ Lze si velmi snadno představit jak závažným a dlouhodobým následkům může *stealthingly* docházet, přičemž se může jednat například o ztrátu důvěry při navazování vztahů, nechuť k budoucím sexuálním aktivitám apod.²⁴ V tomto smyslu pak lze nepochybně o vážné újme na právech hovořit.

Ovšem i v případě, že je objektivní stránka naplněna, nemusí být výsledná kvalifikace jako poškození cizích práv zcela přílehlavá, respektive dostatečná, vzhledem k specifikům, zejména k závažnosti daného jednání a chráněnému zájmu. Objektem trestného činu poškození cizích práv jsou práva nemajetková. V případě trestného činu znásilnění je pak objektem možnost člověka svobodně rozhodovat o svém pohlavním životě. Ačkoliv se tedy v obou případech jedná povahou o nemajetková práva, objekt trestného činu znásilnění je specifitější, zúžený na tu nejintimnější oblast nemajetkových práv.

Existují případy, které mohou naplňovat znaky jak trestného činu poškození cizích práv, tak trestného činu znásilnění, a ani soudní praxe v tomto směru není zcela jednotná. Tyto skutkové podstaty se totiž mohou v určitých aspektech překrývat, a je proto nezbytné, aby byl každý jednotlivý

případ posuzován individuálně a s maximální obezřetností.

V souvislosti se zásahem do sexuálního života komentářová literatura demonstrativně uvádí příklady jednání, která lze pod poškození cizích práv subsumovat, jedná se například o situaci, „*kdy se pachatel snažil dosáhnout pohlavního styku s poškozenou tím, že spoléhal na to, že její bude v rozespalosti pokládat za svého manžela; pokud žena omyl včas zpozoruje*“.²⁵ Podle mého názoru by však případ, kdy se žena mylně domnívá, že osoba, se kterou má pohlavní styk, je její manžel, neměl být kvalifikován jako trestný čin poškození cizích práv, nýbrž jako znásilnění. Takto formalistický přístup k právní kvalifikaci totiž obchází samotnou podstatu zájmů chráněných trestním zákoníkem. Skutkově obdobný případ posuzoval Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 3 Tdo 929/2011 ze dne 24. 8. 2011. Šlo o situaci, kdy lékař během běžného gynekologického vyšetření využil momentální bezbrannosti pacientky a bez jejího vědomí a souhlasu jí vsunul svůj penis do vagíny. Okresní soud pak dané jednání vyhodnotil jakožto trestný čin poškození cizích práv, s tímto právním posouzením se však neztotožnil soud odvolací a následně ani Nejvyšší soud, které shodně uzavřely, že se v daném případě nejednalo o poškození cizích práv, ale o trestný čin znásilnění.

Nejvyšší soud zejména zdůraznil, že za stav bezbrannosti se nepovažuje výhradně bezbrannost absolutní, ale je nutné do něj řadit také stav, ve kterém je pro poškozenou osobu podstatně ztíženo, **aby svou vůli projevila či kladla odpor**. Osoba podstupující gynekologické vyšetření se nachází právě v takovém postavení, o tom svědčí především poloha nezbytná pro jeho provedení, která do určité míry znemožňuje vyšetřované volný pohyb. K tomu se přidává skutečnost, že vyšetření provádí osoba, kterou pacientka považuje za odborníka, což může rovněž bránit v projevení nesouhlasu nebo odporu.

Mám za to, že totéž platí obdobně pro situaci, ve které se rozespálá žena domnívá, že má sex se

²² ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2025, s. 41.

²³ Tamtéž.

²⁴ BRODSKY, A. “Rape-Adjacent”: Imagining Legal Responses to Nonconsensual Condom Removal. *Columbia Journal of Gender and Law*. 2021, s. 184.

²⁵ ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2025, s. 41.

svým manželem, a nikoliv s cizím mužem, jelikož i tato situace přivádí ženu do stavu, ve kterém je jí do určité míry znemožněno se bránit. Komentářová literatura se ale nadále i po změně právní úpravy k případu rozespálé ženy staví tak, že „o stav bezbrannosti nejde v případě, kdy se oběť nachází v omylu (ať již vytvořeném pachatelem anebo existujícím bez přičinění pachatele, který jej třeba následně využívá). V takové situaci sice oběť vytváří svou vůli chybně, ale vytváří ji (a dokáže ji i projevit), tudíž není bezbranná.“²⁶ Podle mého názoru ale tento výklad neodpovídá definici relativní bezbrannosti, tak jak ji vymezil Nejvyšší soud při posuzování případu gynekologického vyšetření.²⁷ I zde totiž došlo k uvedení poškozené v omyl a poškozená byla schopna odpor projevit. Podobná situace se vyskytuje také u rozespálé ženy. Pokud se osoba domnívá, že člověk, se kterým má pohlavní styk, je její manžel, nachází se v situaci, která jí znemožňuje realizovat rozhodnutí o jejím pohlavním životě. V tomto kontextu je nutné klást důraz zejména na úmysl pachatele, spíše než na myšlenkové pochody oběti. Nelze rovněž popřít, že soulož s jinou osobou představuje odlišnou sexuální praktiku, než ke které byl v tomto případě udělen souhlas – souhlas udělený k pohlavnímu styku je neoddelitelně spjat s konkrétní osobou sexuálního partnera, přičemž dojde-li ke změně této osoby, nelze již hovořit o totožné sexuální praktice.

Pokud skutkové okolnosti umožňují podřadit jednání jak pod skutkovou podstatu trestného činu poškození cizích práv, tak pod trestný čin znásilnění, je namíste přiklonit se ke kvalifikaci přísnější a taky speciální, která lépe vystihuje závažnost daného jednání. Skutková podstata trestného činu poškození cizích práv je totiž do určité míry specifická svou relativně vágní povahou, a lze ji proto v porovnání s jinými skutkovými podstatami částečně vnímat jako „zbytkovou“ skutkovou podstatu. Podřazením *stealthingu* a dalších podobných jednání pod skutkovou podstatu, která poskytuje ochranu mimo jiné i situacím typu

*neúspěchu ve volbách, zkomplikování určité nevydělečné činnosti poškozeného, ztrátě dat*²⁸ se pak nejvíce blíží dostatečné a může degradovat újmu způsobenou a pocíťovanou obětí.

Lhaní o užívání antikoncepce

V souvislosti se *stealthinem* a trestným činem poškození cizích práv se nabízí i analogická situace, která se týká zpravidla mužů v roli poškozených. Nabízí se totiž otázka, zda je možné vyvodit trestní odpovědnost v případě, že jeden z partnerů nepravdivě tvrdí, že užívá antikoncepční pilulky (či jinou formu antikoncepce). Jelikož lze jednoznačně lhaní o užívání antikoncepce považovat za uvedení v omyl, je namíste se spíše zabývat tím, jestli je možné daný následek označit za vážnou újmu na právech.

Rozhodování o tom, s kým a za jakých podmínek chce člověk mít pohlavní styk, je bezesporu každému zaručeno. Stejně tak je každému umožněno, aby si sám určil, zda chce, aby ze soulože vzniklo dítě či nikoliv. Lhaní o antikoncepci však v obou případech takovéto svobodné rozhodování znemožňuje a osoba se zaprvé rozhoduje na základě nepravdivých informací, zadruhé je u soulože provozované bez jakékoliv formy antikoncepce vždy vyšší pravděpodobnost otěhotnění. Na základě uvedeného pak docházím k závěru, že takovéto uvedení v omyl za určitých okolností může vážnou újmu představovat. V praxi však bude prokázání takového jednání obtížnější – zejména proto, že se poškozený často o lži nedozví, a pokud nedojde k nechtěnému těhotenství, nemusí újmu ani subjektivně pocíťovat.

Zatímco u *stealthingu* dochází k fyzickému nekonsenzuálnímu sejmutí prezervativu, což samo o sobě představuje zásah do tělesné integrity a vede ke vzniku újmy, lhaní o užívání antikoncepce se pohybuje v abstraktnější rovině. Lhaní o antikoncepci samozřejmě, podobně jako *stealthing*, důvěru mezi partnery narušuje, za trestné však samostatně takové jednání i vzhledem k zásadě subsidiarity trestní represe nebude možné

²⁶ Tamtéž.

²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2011, sp. zn. 3 Tdo 929/2011, publikované ve sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek NS pod č. R 24/2013.

²⁸ ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2025, s. 41.

vždy považovat. Trestněprávně relevantní újma zde vzniká až při splnění určitých podmínek. První z nich je, aby se poškozený o uvedení v omyl vůbec dozvěděl, ani tato skutečnost však podle mého názoru sama o sobě pro vznik trestněprávně relevantního následku nepostačuje. Bude nezbytné, aby nastal následek, před nímž má antikoncepce chránit – tedy těhotenství.

Pokud dojde k situaci, kdy žena uvede partnera v omyl tím, že jej ujistí, že antikoncepci užívá, a následně ze soulože vznikne dítě, je trestní odpovědnost podle mého názoru zcela na místě. Muž se totiž ocitá v mimořádně nepříjemné a složité situaci – partnerka počala dítě bez souhlasu jeho budoucího otce, a to navíc tím, že jej uvedla v omyl. Zároveň však není přijatelné, aby muž na ženu vyvíjel tlak, aby své těhotenství ukončila, za předpokladu, že si ona sama přeje v něm pokračovat. Narozením dítěte vzniká oběma rodičům řada povinností, jejichž souhrn představuje rodičovskou odpovědnost. Ta však vzniká bez ohledu na to, zda muž s početím dítěte souhlasil, či nikoliv. Otec se přitom ale může nacházet v situaci, která je z hlediska výchovy dítěte nepříznivá, a to jak z důvodů finančních či jiných. Domnívám se, že takový stav lze již za vážnou újmu na právech považovat.

Možné další právní kvalifikace lhaní o užívání antikoncepce

Vezmeme-li v úvahu situaci, kdy muž podmiňuje pohlavní styk tím, že partnerka užívá antikoncepci, a bez jejího užívání by k souloži souhlas nedal, lze uvažovat i o možné kvalifikaci takového jednání jako znásilnění. Podle mého názoru je však v tomto případě přílehavější právní kvalifikace jakožto trestného činu poškození cizích práv, jehož stěžejním bodem je právě uvedení jiného v omyl, což sdělení nepravdivé informace o užívání antikoncepce představuje.

Rozdílnou povahu *stealthingu* a lhaní o užívání antikoncepce lze dovodit z několika důvodů. Přestože obě tato jednání představují zásah do reprodukčních práv a vykazují určité společné rysy, v podstatných ohledech se od sebe liší.

Soulož, při níž žena antikoncepci užívá i při níž ji neužívá, představuje pro zúčastněné tutéž sexuální praktiku, přičemž mezi nimi není žádný vnímatelný rozdíl. Pokud žena o užívání antikoncepce lže, poškozený se k souloži rozhoduje na základě nepravdivé informace, a je proto jejím jednáním uváděn v omyl. Poškozený chtěl vykonat daný typ sexuální aktivity a chtěl ji vykonat s danou osobou, jeho rozhodnutí ale nebylo zcela založeno na pravdivém vylíčení skutečnosti.

U *stealthingu* je situace odlišná. Poškozená osoba souhlasila, respektive trvala na chráněném styku, avšak její rozhodnutí nebylo respektováno. Bez jejího souhlasu tak došlo k vykonání jiné sexuální praktiky, než ke které byl souhlas původně udělen. Soulož s kondomem a bez něj jsou totiž odlišnými sexuálními praktikami a je nezbytně nutné, aby byl souhlas dán ke každé jednotlivě.²⁹ Toto pravidlo pak nebude obtížné si představit například na situaci, kdy je dán souhlas pouze k penetraci digitální, pachatel však začal vykonávat soulož.³⁰ Souhlas k jedné sexuální praktice nezakládá bez dalšího souhlas k jiné, odlišné. U zmíněných dvou sexuálních praktik lze zpravidla očekávat společenský konsenzus ohledně jejich odlišnosti. U rozlišení mezi souloží s kondomem a bez něj však takový společenský konsenzus nemusí být vždy samozřejmý.

Základem rozlišení je vymezení toho, co to vůbec sexuální praktika je. V trestním právu je dělení založeno na závažnosti. Přítomnost jednotlivých forem pohlavního styku pak hraje roli v určení právní kvalifikace a výše trestní sazby. Běžně používaný pojem sexuální praktiky však nemusí být s tímto trestněprávním vymezením vždy plně totožný. Definice pojmu sexuální praktika není jednoznačně a ustáleně vymezena³¹, přičemž každý si pod tímto pojmem může představit něco jiného.

Hranice mezi tím, zda se jedná o jinou sexuální praktiku, či nikoli, může být velmi tenká

²⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 30. 5. 2024, sp. zn. II. ÚS 527/23.

³⁰ BRODSKY, A. „Rape-Adjacent”: Imagining Legal Responses to Nonconsensual Condom Removal. *Columbia Journal of Gender and Law*. 2021, s. 191.

³¹ Tamtéž, s. 191.

a stanovení univerzálního pravidla v tomto směru není žádoucí. Hranice by se pak mohla stát až přílišně arbitrární, přičemž by některá společensky škodlivá jednání nemusela být do definice zahrnuta. Posouzení proto musí vždy vycházet z konkrétních okolností případu. U některých sexuálních jednání je rozlišení zřejmé, zatímco v jiných situacích může činit potíže – jako příklad lze uvést souhlas s dotykem na pravé prso, ale nikoli na levé.³² Sex bez kondomu a s kondomem se však vyznačují velmi odlišnou povahou, když pohlavní styk bez kondomu je podstatně více intimní a vytváří intenzivnější zásah do lidské integrity.³³ Pro rozlišení těchto dvou jednání je proto přiléhavé připodobnění k již zmíněnému příkladu digitální penetrace a soulože. I zde totiž nacházíme obdobný mechanismus – určitou formu penetrace, přesto je však považováno za důležité, čím je penetrováno. Totéž platí i při posuzování soulože s kondomem a bez kondomu.

Závěr

Souhlas je vždy a za každých okolností základem každého legitimního sexuálního aktu. Pokud s určitou sexuální praktikou není vysloven souhlas, nesmí k ní dojít, a pokud k ní přesto dojde, je nezbytné z toho vyvodit odpovídající

právní důsledky. Ačkoli může být praktika *stealthingu* v očích některých vnímána jako méně závažná ve srovnání s „tradičními“ představami o znásilnění, ve skutečnosti zasahuje do samotné podstaty tělesné integrity a může mít pro oběť dlouhodobé následky. V žádném případě nelze poskytovat ochranu jednáním, která jsou výlučně motivována osobním potěšením pachatele a současně znemožňují jednotlivci svobodně rozhodovat o tom, co se děje s jeho tělem. Pokud osoba souhlasí pouze se sexem s kondomem, pak je sex bez kondomu odlišnou sexuální praktikou, k níž souhlas udělen nebyl. Takové rozhodnutí může být motivováno obavou o zdraví či z otěhotnění, ale i snahou zachovat nižší míru intimity, než jakou představuje kontakt s holou kůží. Všechny důvody pro takové rozhodnutí jsou si rovny a každý by měl mít možnost o nich svobodně rozhodovat.

Obdobně je tomu i v případech, kdy jeden z partnerů nepravdivě tvrdí, že užívá antikoncepci. Pokud žena úmyslně tvrdí, že užívá antikoncepci, ačkoliv si je vědoma nepravdivosti svého tvrzení, uvádí tím partnera v omyl. Trestněprávní posouzení takového jednání však bude záviset na tom, zda v jeho důsledku dojde k otěhotnění či nikoliv. Přestože mezi *stealthingem* a lhaním o antikoncepci existují rozdíly v míře zásahu a právní kvalifikaci, spojuje je potřeba respektovat hranice druhého člověka, a to nejen z hlediska práva, ale i důstojnosti.

³² Tamtéž, s. 191.

³³ Tamtéž, s. 185.